

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
fremsat den 29. april 2021¹

Sag C-301/20

**UE,
HC
mod**

**Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank AG,
Procesdeltager:
Boet efter VJ**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig))

»Præjudiciel forelæggelse – et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – forordning (EU) nr. 650/2012 – europæisk arvebevis – gyldigheden af en bekræftet genpart uden udløbsdato – retsvirkningerne af beviset med hensyn til personer, der er angivet heri, som ikke har anmodet om udstedelse heraf – tidspunktet for vurderingen af genpartens gyldighed«

1. Forordning (EU) nr. 650/2012² indfører for det indre marked et europæisk arvebevis og omfatter en detaljeret regulering af ordningen for udstedelsen og retsvirkningerne heraf. Denne forordning sigter mod, at arvinger, legatarer, testamentsindsatte bobestyrere eller bobestyrere let skal kunne dokumentere deres status og/eller rettigheder samt beføjelser i en hvilken som helst medlemsstat.

2. Domstolen har allerede taget stilling til det europæiske arvebevis i flere domme³. Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig) har forelagt Domstolen tre spørgsmål om aspekter ved dette dokument, som endnu ikke er blevet behandlet: Det tredje, som dette forslag til afgørelse på Domstolens anmodning er begrænset til, drejer sig om den tidsmæssige gyldighed⁴ af en bekræftet genpart af beviset og om det tidspunkt under sagen, hvor denne gyldighed skal vurderes.

3. Såvel i national praksis som i retslitteraturen⁵ findes der forskellige fortolkninger af forordningen for så vidt angår dette punkt, hvilket bekræfter, at det præjudicielle spørgsmål er relevant. Domstolen bør ved sin besvarelse bidrage til at fremme retssikkerheden i forbindelse med anvendelsen af genparter af det europæiske arvebevis og medvirke til, at dette bevis integreres i medlemsstaternes lovgivninger.

1 – Originalsprog: spansk.

2 – Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 4.7.2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107, herefter »forordningen«). Den finder anvendelse i alle medlemsstaterne, med undtagelse af Irland og Danmark.

3 – Dom af 1.3.2018, Mahnkopf (C-558/16, EU:C:2018:138), og af 17.1.2019, Brisch (C-102/18, EU:C:2019:34).

4 – Såvel i forelæggelsesafgørelsen som i forordningen nævnes genpartens »gyldighedsperiode«. Det ville måske være bedre at anvende begrebet »gyldighed« om den omstændighed, at der ikke foreligger mangler, der bevirker, at en retsakt er ugyldig, og anvende begrebet »virkning« eller »varighed« om den egenskab ved denne retsakt, der indebærer, at den kan have retsvirkninger i en bestemt periode. Efter denne periode ophører retsaktens virkning, selv om der ikke foreligger *ugyldighedsgrunde*. Jeg vil imidlertid anvende begge begreber, som om de var synonyme, i forbindelse med denne anmodning om præjudiciel afgørelse.

5 – Forelæggelsesafgørelsen, præmis 7 og 8. I retslitteraturen, med henvisninger til de forskellige opfattelser, jf. U. Bergquist, »Muss ein Europäisches Nachlasszeugnis nicht nur im Zeitpunkt der Antragsstellung bei dem Grundbuchamt, sondern auch bei Vollendung der Grundbucheintragung gültig sein?«, *IPRax*, 2020, s. 232. Debatten, især i Østrig og i Tyskland, drejer sig navnlig om adgangen til ejendomsregistret.

I. Retsforskrifter. Forordning nr. 650/2012

4. Følgende fremgår af syvende betragtning til forordningen:

»Det indre markedes rette funktion bør fremmes ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der på nuværende tidspunkt har svært ved at gøre deres rettigheder gældende, når det drejer sig om arvesager med grænseoverskridende virkninger. Borgerne bør inden for det europæiske retlige område være i stand til på forhånd at tilrettelægge arven efter dem. Rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer, bør sikres effektivt.«

5. 67. betragtning til forordningen har følgende ordlyd:

»Med henblik på en hurtig, gnidningsfri og effektiv afvikling af en arvesag med grænseoverskridende virkninger i Unionen bør arvinger, legatarer, testamentsindsatte bobestyrer eller bobestyrer have mulighed for let at dokumentere deres status og/eller rettigheder samt beføjelser i en anden medlemsstat, f.eks. i en medlemsstat, hvor boets ejendele befinder sig. Med henblik herpå bør denne forordning omfatte en bestemmelse om indførelse af et ensartet bevis, det europæiske arvebevis (herefter »beviset«), som udstedes til brug i en anden medlemsstat. Af hensyn til nærhedsprincippet bør dette bevis ikke træde i stedet for interne dokumenter, der findes til tilsvarende formål i medlemsstaterne.«

6. 71. betragtning til forordningen er affattet således:

»Beviset bør have samme virkning i alle medlemsstater. Det bør ikke i sig selv være et eksigibelt dokument, men bør have beviskraft, og det bør forudsættes, at beviset nøjagtigt godtgør de elementer, der er fastsat i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til en hvilken som helst anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold, f.eks. den materielle gyldighed af dødsdispositioner [...]. Enhver person, der foretager udbetalinger eller overdrager boets ejendele til en person, der i beviset er angivet som berettiget til at acceptere disse betalinger eller ejendele som arving eller legatar, bør ydes den nødvendige beskyttelse, hvis vedkommende handlede i god tro i tillid til, at de oplysninger, der er attesteret i beviset, er korrekte. Den samme beskyttelse bør ydes til enhver person, som i tillid til, at de oplysninger, der er attesteret i beviset, er korrekte, køber eller modtager boets ejendele fra en person, der i beviset er angivet som berettiget til at disponere over sådanne ejendele. Denne beskyttelse bør sikres, hvis der forelægges bekræftede genparter, der stadig er gyldige. Hvorvidt tredjemands erhvervelse af ejendom på denne måde er gyldig, bør ikke fastsættes i denne forordning.«

7. Forordningens artikel 62 (»indførelse af det europæiske arvebevis«), stk. 1, bestemmer:

»Med denne forordning indføres et europæisk arvebevis (herefter »beviset«), som udstedes til brug i en anden medlemsstat og har de retsvirkninger, der er anført i artikel 69.«

8. Forordningens artikel 63 (»formålet med beviset«) fastsætter følgende:

»1. Formålet med beviset er, at det skal kunne anvendes af arvinger, legatarer med direkte rettigheder i arvesagen og testamentsindsatte bobestyrere eller bobestyrere, som i en anden medlemsstat har behov for at påberåbe sig deres status eller at udøve henholdsvis deres rettigheder som arvinger eller legatarer og/eller deres beføjelser som testamentsindsatte bobestyrere eller bobestyrere.

2. Beviset kan navnlig anvendes til at bevise et eller flere af følgende forhold:

- a) statussen og/eller arveretten for hver arving eller i givet fald hver legatar, der er nævnt i beviset, og deres respektive arveandele

- b) tildelingen af et bestemt gode eller flere bestemte goder, der udgør en del af boet, til den eller de arvinger eller i givet fald den eller de legatarer, der er nævnt i beviset
- c) beføjelserne for den person, der er angivet i beviset, til at optræde som testamentsindsat bobestyrer eller bobestyrer.«

9. Forordningens artikel 65 (»anmodning om et bevis«), bestemmer i stk. 1:

»Beviset udstedes efter anmodning fra enhver person omhandlet i artikel 63, stk. 1 (herefter »ansøgeren«).«

10. Forordningens artikel 69 (»retsvirkningerne af beviset«) foreskriver:

»1. Beviset skal være gældende i alle medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.

2. Beviset forudsættes nøjagtigt at godtgøre de elementer, der er fastsat i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til en hvilken som helst anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold. Den person, der i beviset er nævnt som arving, legatar, testamentsindsat bobestyrer eller bobestyrer, forudsættes at have den status, der er nævnt i beviset, og/eller at have de rettigheder eller de beføjelser, som er anført i beviset, uden andre betingelser og/eller begrænsninger i tilknytning til disse rettigheder eller andre beføjelser end dem, der er nævnt i beviset.

3. Enhver person, som på grundlag af de oplysninger, der er attesteret i beviset, foretager udbetalinger eller overdrager ejendele til en person, der i beviset er nævnt som bemyndiget til at modtage betalinger eller ejendom, anses for at have udført en transaktion med en person, der har beføjelse til at modtage betalinger eller ejendom, medmindre personen har kendskab til, at bevisets indhold ikke er korrekt, eller er uvidende om urigtige oplysninger som følge af grov forsømmelse.

[...]«

11. Forordningens artikel 70 (»bekræftede genparter af beviset«) har følgende ordlyd:

»1. Den udstedende myndighed opbevarer originaleksemplaret af beviset og udsteder en eller flere bekræftede genparter til ansøgeren og enhver anden person, som kan dokumentere en legitim interesse.

2. Den udstedende myndighed fører med henblik på artikel 71, stk. 3, og artikel 73, stk. 2, en fortegnelse over personer, til hvem der er udstedt bekræftede genparter i henhold til stk. 1.

3. De udstedte bekræftede genparter er gyldige i et tidsrum begrænset til seks måneder, hvilket i den bekræftede genpart angives som en udløbsdato. I ekstraordinære, behørigt begrundede tilfælde kan den udstedende myndighed undtagelsesvis træffe afgørelse om, at gyldighedsperioden skal være længere. Efter udløbet af dette tidsrum skal personer, der er i besiddelse af en bekræftet genpart, ansøge om at få forlænget den bekræftede genparts gyldighedsperiode eller rette anmodning om en ny bekræftet genpart til den udstedende myndighed for at kunne bruge beviset til de formål, der er nævnt i artikel 63.«

12. Forordningens artikel 71 (»berigtigelse, ændring eller tilbagekaldelse af beviset«) bestemmer:

»1. Den udstedende myndighed berigtiger efter anmodning fra enhver person, der kan dokumentere en legitim interesse, eller af egen drift beviset i tilfælde af skrivefejl.

2. Den udstedende myndighed ændrer eller tilbagekalder beviset efter anmodning fra enhver person, der kan dokumentere en legitim interesse, eller, hvor dette er muligt i henhold til national lov, af egen drift, hvis det fastslås, at beviset eller specifikke forhold deri ikke er korrekte.

3. Den udstedende myndighed underretter straks de personer, til hvem der er udstedt bekræftede genparter af beviset i henhold til artikel 70, stk. 1, om, at der er foretaget berigtigelse, ændring eller tilbagekaldelse.«

II. De faktiske omstændigheder i sagen og de præjudicielle spørgsmål

13. Hovedsagen drejer sig om fordringshavernes anmodning om udlevering af en til retlig deponering modtaget ydelse⁶.

14. Den første fordringshaver, som var HC's og UE's fader, afgik ved døden den 5. maj 2017. Hans sidste sædvanlige opholdssted lå i Spanien, og behandlingen af hans dødsbo er i overensstemmelse med spansk ret foregået i Spanien for en notar.

15. Som dokumentation for, at de hver især arver halvdelen efter deres fader, har HC og UE i Østrig fremlagt en bekræftet genpart af et af den spanske notar udstedt europæisk arvebevis, jf. forordningens artikel 62 ff.

16. Beviset blev udstedt af den spanske notar på anmodning af HC i overensstemmelse med formular V i gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014⁷. UE er i bilag IV til formular V anført ved navns nævnelse som arving til halvdelen ved siden af HC.

17. Det fremgik af den pågældende rubrik i den bekræftede genpart (»det er gyldigt indtil den«)⁸, at dens gyldighed var uden tidsbegrænsning.

18. Ved afgørelse af 17. september 2018 gav Bezirksgericht Bregenz (distriktsdomstolen i Bregenz, Østrig) afslag på anmodningen om udlevering af de til retlig deponering modtagne ydelser.

19. Ved afgørelse af 28. januar 2019 stadfæstede appeldomstolen, Landesgericht Feldkirch (den regionale domstol i Feldkirch, Østrig) afgørelsen i første instans og fastslog følgende:

- Med en genpart af et europæisk arvebevis er det alene den part, der har fremsat anmodning om udstedelse af beviset, der kan godtgøre sin status.
- Udstedelsen af et bevis uden tidsbegrænsning af gyldigheden er i strid med kravet om fastsættelse af gyldighedsperiode, jf. forordningens artikel 70, stk. 3. Det pågældende arvebevis må derfor skulle behandles som et bevis med en almindelig gyldighedsperiode på seks måneder fra datoen for udstedelse⁹.

6 – Skyldneren, en bank (Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank AG, 6900 Bregenz (Østrig)), har anmodet om retlig deponering af en ydelse bestående af penge og værdipapirer, fordi fordringshaverne har rejst konkurrerende krav på ydelsen, og fordi adkomsten hertil ikke var endeligt afklaret. Det følger af østrigsk ret, at de retligt deponerede værdier alene må udleveres, hvis der foreligger en fælles skriftlig anmodning fra fordringshaverne, eller på basis af en endelig retsafgørelse.

7 – Kommissionens gennemførelsesforordning af 9.12.2014 om de formularer, der er omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 (EUT 2014, L 359, s. 30).

8 – I den spanske version af formularen anvendes adjektivet i maskulinum (»es válido hasta«), hvilket eventuelt kan give anledning til forvirring om, hvorvidt der er tale om gyldigheden af genparten eller af selve beviset. Dette forekommer ikke i andre versioner, såsom den franske, den italienske eller den portugisiske (henholdsvis »elle est valable«, »è valida fino al«, »válida até«).

9 – Den tidsmæssige begrænsning, som denne bestemmelse henviser til, vedrører faktisk genparten, ikke beviset (jf. fodnote 8 i dette forslag til afgørelse).

- Hvis genparten af beviset skal have legitimerende retsvirkning, må gyldighedsperioden hverken være udløbet på tidspunktet for anmodningen om udlevering eller på tidspunktet for afgørelsen i første instans.

20. HC og UE har iværksat kassationsanke til prøvelse af appeldomstolens dom ved Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig), som har forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal artikel 70, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis fortolkes således, at en genpart af et bevis, som i modstrid med bestemmelsen er udstedt uden angivelse af en udløbsdato og således med en ubegrænset gyldighedsperiode,
- a) er gyldig og har retsvirkning i et ubegrænset tidsrum, eller
 - b) kun er gyldig i et tidsrum på seks måneder beregnet fra datoen for udstedelse af den bekræftede genpart, eller
 - c) kun er gyldig i et tidsrum på seks måneder beregnet fra en anden dato, eller
 - d) er ugyldig og ikke kan anvendes som omhandlet i artikel 63 i forordning nr. 650/2012?
- 2) Skal artikel 65, stk. 1, sammenholdt med artikel 69, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis, fortolkes således, at retsvirkningerne af et bevis indtræder for enhver person, som i beviset er angivet ved navns nævnelse som arving, legatar, testamentsindsat bobestyrer eller bobestyrer, således at også personer, som ikke selv har indgivet anmodning om udstedelse af et konkret bevis, kan anvende dette, jf. artikel 63 i forordning nr. 650/2012?
- 3) Skal artikel 69, sammenholdt med artikel 70, stk. 3, i forordning nr. 650/2012, fortolkes således, at den legitimerende retsvirkning af en bekræftet genpart af beviset skal anerkendes, såfremt genparten stadig var gyldig på tidspunktet for den første fremlæggelse, men har mistet sin gyldighed, inden myndigheden har truffet den ønskede afgørelse, eller er denne bestemmelse ikke til hinder for national ret, såfremt denne stiller krav om, at beviset også er gyldigt på det tidspunkt, hvor myndighedens afgørelse bliver truffet?»

III. Retsforhandlingerne for Domstolen

21. Anmodningen om præjudiciel afgørelse indgik til Domstolen den 7. juli 2020.

22. Den tyske, den østrigske, den spanske og den ungarske regering samt Europa-Kommissionen har afgivet skriftlige indlæg. Det blev ikke anset for nødvendigt at afholde et retsmøde.

IV. Bedømmelse

23. Med det tredje præjudicielle spørgsmål, som er det eneste, jeg vil tage stilling til, har den forelæggende ret anmodet om en fortolkning af forordningens artikel 69 og artikel 70, stk. 3.

24. Spørgsmålet opstiller i sin nuværende ordlyd et alternativ, som ikke gør sig gældende, idet det sidestiller den legitimerende retsvirkning af en bekræftet genpart af arvebeviset med den adkomst, som selve beviset giver¹⁰.

25. Det fremgår af sagens akter, at spørgsmålet alene vedrører genpartens evne til at have legitimerende retsvirkning. Eftersom genpartens varighed er omfattet af en tidsmæssig begrænsning, er det vigtigt at fastlægge det præcise tidspunkt, hvor den myndighed, for hvilken genparten forelægges, skal afgøre, om den er eller fortsat er gyldighed ud fra et tidsmæssigt perspektiv.

26. Med henblik på dette formål er der i princippet to muligheder: a) undersøgelsen skal foretages på baggrund af datoen for indgivelsen af den ansøgning, som støtter sig på genparten, og b) denne undersøgelse kan desuden gennemføres på baggrund af det tidspunkt, hvor den kompetente myndighed skal træffe afgørelse om den pågældende ansøgning.

27. Inden undersøgelsen af disse muligheder vil jeg behandle nogle aspekter ved forordningen, som kan kaste lys over tvisten.

A. Det europæiske arvebevis

28. Beviset har ifølge syvende betragtning til forordningen til formål at fremme det indre markedes rette funktion ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der ønsker at gøre deres rettigheder gældende, når det drejer sig om arvesager med grænseoverskridende virkninger.

29. I forbindelse med dette formål lægges der særlig vægt på effektivt at sikre rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer.

30. Dette formål understøttes direkte af indførelsen af beviset, som udstedes i en medlemsstat og gør det muligt »for enhver arving, legatar eller rettighedshaver, der er nævnt i dette bevis, i en anden medlemsstat at godtgøre sin arveretlige status og sine arverettigheder«¹¹.

1. Ordningen for udstedelse og retsvirkninger

31. Beviset har egenskaber, som i forbindelse med grænseoverskridende arvesager normalt udmønter sig i fordele sammenlignet med nationale dokumenter af en lignende art.

32. Bevisets evne til at skabe disse fordele udspringer af ordningen for udstedelse¹²: Beviset:

- Ansøges om ved hjælp af en formular¹³, som indgives til en myndighed, der har international kompetence i henhold til forordningen samt materiel kompetence til at behandle arvesagen inden for den retsorden, som den pågældende myndighed tilhører.
- Udstedes i en ensartet og detaljeret formular med få frie tekstfelter, som er tilgængelig på Den Europæiske Unions forskellige officielle sprog.

10 – Henset til den omstændighed, at det er genparten, og ikke arvebeviset, der er i cirkulation (jf. punkt 37 i dette forslag til afgørelse), er der bestemmelser i forordningen om formålet med beviset og dets retsvirkninger, som i praksis gør sig gældende for genparten, som er et udtryk for beviset. Det forholder sig imidlertid ikke sådan med hensyn til den tidsmæssige virkning af disse dokumenter; genparten udløber seks måneder efter udstedelsen, selv om beviset forbliver uændret.

11 – Dom af 12.10.2017, Kubicka (C-218/16, EU:C:2017:755, præmis 59), og af 1.3.2018, Mahnkopf (C-558/16, EU:C:2018:138, præmis 36).

12 – Forordningens kapitel VI, artikel 62-73.

13 – Formular IV i bilag 4 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014. Det er ikke obligatorisk at anvende denne formular: dom af 17.1.2019, Brisch (C-102/18, EU:C:2019:34).

- Under iagttagelse af de kontrolprocedurer, der er fastlagt i de nationale lovgivninger, skal den udstedende myndighed inden udstedelsen kontrollere de forhold, som beviset attesterer, og træffe de nødvendige foranstaltninger for at underrette alle de arveberettigede først om anmodningen og efterfølgende om udstedelsen.
- Den udstedende myndighed opbevarer beviset og udøver kontrol hermed. Den udstedende myndighed berigtiger det efter anmodning af en part eller af egen drift i tilfælde af skrivefejl og tilbagekalder eller ændrer beviset, hvis det fastslås, at beviset eller visse forhold deri ikke er retligt korrekte.
- Afgørelser truffet af den udstedende myndighed kan som hovedregel appelleres til en judiciel myndighed.

33. Som følge af denne ordning og af bevisets ensartede udseende skaber udstedelsen i én medlemsstat automatisk retsvirkninger i de øvrige medlemsstater, dvs. uden at der gennemføres nogen procedurer.

34. Der findes ingen materiel kontrol af beviset i den medlemsstat, for hvis myndigheder beviset forelægges. Behovet for oversættelse med henblik på dets cirkulation er desuden begrænset, fordi friteksten i den fælles formular også er begrænset.

35. Beviset har samme retsvirkning i alle medlemsstater:

- Det godtgør, med en afkræftelig formodning, de forhold, der er angivet heri (og som er omfattet af forordningen).
- Det beskytter tredjemænd i god tro.
- Det giver ret til adgang til registre.

36. Det er således uden betydning, om de dokumenter, der skal anvendes i den medlemsstat, hvor den bekræftende genpart af beviset fremlægges, har samme retsvirkninger¹⁴.

2. *Bevisets cirkulation*

37. Det er ikke originaleksemplaret af beviset, der er i cirkulation. Til forskel fra andre attester, der er indført med henblik på et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed¹⁵, og nationale arvebeviser i nogle medlemsstater¹⁶ forbliver beviset i forordningens artikel 62 i den udstedende myndigheds varetægt og under denne myndigheds kontrol.

38. Cirkulationen finder derimod sted ved hjælp af en eller flere bekræftede genparter, som udstedes »til ansøgeren og til enhver anden person, som kan dokumentere en legitim interesse«¹⁷.

14 – Retsvirkningerne af beviset fastlægges med andre ord af EU-lovgiver, og dermed opstår der ikke den tvivl, som er typisk i forbindelse med udenlandske afgørelser og bekræftede dokumenters cirkulation, om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at sidestille det udenlandske »produkt« med de nationale, eller om den virkning, som det pågældende produkt har i oprindelsesstaten, derimod vælges, uanset om det svarer til den virkning, som lignende instrumenter i modtagerstaten anerkendes.

15 – Jf. i denne retning artikel 53 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1), eller artikel 9 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21.4.2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument for ubestridte krav (EUT 2004, L 143, s. 15). Sammenligningen skal forstås således, at den ikke forudsætter, at de forskellige dokumenter af europæisk karakter, som har fællesbetegnelsen »attester/beviser« er identiske med hensyn til deres art, formål eller retsvirkninger.

16 – Såsom det tyske *Erbschein*.

17 – Artikel 70, stk. 1, i og 72. betragtning til forordningen.

39. Genparten overfører bevisets retsvirkninger til praksis. Ligesom beviset er genparten tilstrækkelig til at godtgøre de forhold, der er angivet heri, og som er omfattet af forordningen.

40. Anvendelse af beviset er ikke obligatorisk¹⁸. Hvis det imidlertid anvendes, »bør [det] forudsættes, at beviset nøjagtigt godtgør de elementer, der er fastsat i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til en hvilken som helst anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold, f.eks. den materielle gyldighed af dødsdispositioner«¹⁹. Medlemsstaterne kan ikke kræve fremlæggelse af andre beviser, da denne forudsætning ellers ophæves.

41. Den bekræftede genparts betydning i forbindelse med den grænseoverskridende cirkulation kræver, at den er retligt korrekt. For at sikre dette:

- har genparten en begrænset levetid; dens varighed (nærmere bestemt dens »gyldighedsperiode«) er som hovedregel begrænset ved lov til seks måneder fra udstedelsesdatoen²⁰
- Ændring, berigtigelse eller tilbagekaldelse af beviset samt midlertidig suspension af dets retsvirkninger har automatisk virkning for genparterne. Derfor skal den udstedende myndighed, såfremt en af disse omstændigheder foreligger, straks underrette alle personer, til hvem der er udstedt bekræftede genparter af beviset, for at undgå uretmæssig brug af sådanne genparter²¹.

42. Forordningen tillader imidlertid, at en genparts gyldighedsperiode (varighed) forlænges, når den udløber²². I modsætning til den procedure, der gør sig gældende for genparter, regulerer forordningen ikke ordningen vedrørende forlængelse.

B. Tidspunkt for vurderingen af genpartens gyldighed

43. Som jeg nævnte tidligere, er den forelæggende rets tredje spørgsmål blevet besvaret forskelligt i medlemsstaternes praksis og i retslitteraturen. I samme retning er der forskelle mellem de skriftlige indlæg fra de medlemsstater, der har deltaget i denne præjudicielle procedure, og fra Kommissionen.

44. Det, der først skal undersøges, er reelt, om valget af det rette tidspunkt for vurderingen af genpartens tidsmæssige gyldighed kan træffes under anvendelse af forordningen, eller om det derimod ikke er reguleret på EU-plan.

45. På dette punkt er der (fornuftige) argumenter, der taler for yderst modsatrettede løsninger:

- Ifølge et synspunkt indebærer den manglende regulering af dette punkt i forordningen, at løsningen skal findes i de enkelte medlemsstaters lovgivninger²³.

18 – 69. betragtning til forordningen. Beviset anvendes heller ikke som hovedregel: Det tilkommer kun den person, der har interesse i at benytte det pågældende bevis, at vælge mellem det europæiske arvebevis og et nationalt arvebevis.

19 – 71. betragtning til forordningen.

20 – Forordningens artikel 70, stk. 3.

21 – Artikel 71, stk. 3, og artikel 73, stk. 2, i og 72. betragtning, in fine, til forordningen. Andre personer underrettes imidlertid ikke (jf. punkt 54 i dette forslag til afgørelse).

22 – Forordningens artikel 70, stk. 3.

23 – Den østrigske regerings skriftlige indlæg, punkt 41 ff., og den ungarske regerings skriftlige indlæg, punkt 18. Jf. i retslitteraturen bl.a. S.D. Schmitz, »Das Europäische Nachlasszeugnis«, *RNotZ*, 2017, s. 269, navnlig s. 286, som taler for dette synspunkt.

- Ifølge et andet synspunkt bør svaret udledes af forordningen. Nogle af forordningens formuleringer samt grunde vedrørende målet om at lette forvaltningen af arven understøtter argumentet om, at det relevante tidspunkt for at afgøre, om en genpart er gyldig ud fra et tidsmæssigt perspektiv, er, når denne genpart fremlægges i forbindelse med en procedure, hvor der skal træffes en afgørelse på grundlag af genparten²⁴.

46. Med de nuancer, som jeg senere vil anføre med hensyn til forordningens mange formål – at lette forvaltningen af arven er et af dem – er jeg fortaler for det andet synspunkt.

47. Sammenfattende er jeg af den opfattelse, at det er berettiget at tvivle på, at EU-lovgiver efter at have fastlagt en detaljeret ordning for udstedelse af beviset har ønsket at fastsætte tidspunktet for vurderingen af genpartens gyldighed og dermed forkaste nationale procesregler.

48. Selv om forordningen ikke udtrykkeligt indeholder et svar på dette spørgsmål, er det efter min opfattelse muligt at finde det gennem en fortolkning i henhold til de sædvanlige fortolkningskriterier (med undtagelse af ordlydskriteriet, da der som nævnt ikke findes en udtrykkelig bestemmelse desangående i forordningen). Et ensartet svar i hele Unionen²⁵ er uden tvivl at foretrække med henblik på retssikkerheden.

49. Dette ene svar sikrer desuden, at et bevis har de samme retsvirkninger, når genparter heraf fremlægges samtidigt til behandling i mere end én medlemsstat. Hvis det i denne situation er op til hver enkelt af disse medlemsstater at bestemme tidspunktet for gyldigheden af en genpart, som på samme tid fremlægges i forskellige nationale jurisdiktioner, kan der opstå forskellige retsvirkninger som følge af de forskellige vurderinger heraf (da vurderingen foretages på forskellige tidspunkter) i de forskellige jurisdiktioner²⁶.

1. Systematisk fortolkning

50. Forordningen indeholder formuleringer, der forbinder kravet om genpartens tidsmæssige gyldighed med det første tidspunkt, hvor dens indehaver fremlægger den for den myndighed, der skal træffe afgørelse om den pågældendes anmodning. Hvilket tidspunkt der er tale om (ved indgivelsen af anmodningen eller på et senere tidspunkt) afhænger af procedurens karakter og af de regler, som den er underlagt i den pågældende medlemsstat.

51. Denne forbindelse fremgår af formuleringerne »anvendes« og »påberåbe sig« i artikel 63, stk. 1, og af henvisningen til den person, der er i besiddelse af genparten, og som »for at kunne bruge« beviset, når genpartens gyldighedsperiode er udløbet, må ansøge om, at den forlænges, jf. artikel 70, stk. 3.

52. De anvendte begreber antyder en aktivitet, der ophører, når den udføres; »anvendelsen« beskriver fremlæggelsen af genparten for eller indgivelsen heraf til den kompetente myndighed. En person, der »påberåber sig« en status, vidner om, at den pågældende har interesse heri netop på dette tidspunkt. Den genpart, som er genstanden for eller ledsager disse handlinger, skal være gyldig på det tidspunkt, hvor den pågældende aktivitet udføres.

24 – Denne løsning har i forbindelse med adgangen til ejendomsregistret modtaget opbakning fra J. Schmidt, »Artikel 70 EuErbVO«, *beck-online Grosskommentar*, 2020, punkt 17.5; A. Perscha, »Art 70 EuErbVO. Beglaubigte Abschriften des Zeugnisses«, i A. Deixler-Hübner og M. Schauer (red.), *Kommentar zur EU-Erbrechtsverordnung*, Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 2020, punkt 19; og generelt A. Dutta, »Artikel 69 EuErbVO«, *MünchKomm zum BGB*, bind 11, 2020, punkt 4. I hovedsagen svarer dette synspunkt til Kommissionens samt den spanske og den tyske regerings synspunkt (om end med nuancer i sidstnævntes tilfælde).

25 – Med undtagelse af Irland og Danmark.

26 – Kommissionens skriftlige indlæg, punkt 22, og den tyske regerings skriftlige indlæg, punkt 28.

53. Det fremgår af 71. betragtning til forordningen, at »[d]enne beskyttelse bør sikres, hvis der forelægges bekræftede genparter, der stadig er gyldige«. Af denne formulering kan det udledes, at en genpart, der er gyldig på tidspunktet for dens forelæggelse, er egnet til at have retsvirkninger, selv efter dens udløb²⁷.

54. Det er korrekt, at den gengivne sætning omhandler en meget konkret situation og derfor har en begrænset rækkevidde²⁸: den vedrører beskyttelsen af tredjemand, der foretager udbetalinger eller overdrager ejendele til (eller erhverver dem fra) en person, der i beviset er nævnt som bemyndiget. Disse personer²⁹ modtager ingen underretning om suspensionen af bevisets retsvirkninger, hvilket kan forekomme i løbet af proceduren vedrørende berigtigelse, ændring eller tilbagekaldelse af beviset [forordningens artikel 73, stk. 1, litra a)].

55. Der kan herske tvivl om bevisets retsvirkninger i denne periode; for de tredjemænd, som jeg har nævnt, er det imidlertid fortsat gyldigt ud fra et tidsmæssigt perspektiv³⁰, fordi der ikke var rejst tvivl om beviset, da det blev forelagt for dem, og da den myndighed, der har udstedt beviset, ikke er pålagt at underrette dem om ændringer vedrørende det pågældende dokument.

56. Jeg er under alle omstændigheder af den opfattelse, at de bestemmelser, som jeg netop har nævnt, taler for synspunktet om en (implicit) ensartet løsning frem for forskellige nationale fremgangsmåder.

2. Teleologisk fortolkning: fjerne hindringer, der følger af arvens grænseoverskridende karakter

57. Den omstændighed, at den første fremlæggelse af en genpart udgør det afgørende tidspunkt for vurderingen af genpartens tidsmæssige gyldighed, skyldes argumenter, der er forbundet med de formål, der ligger til grund for ordningen vedrørende disse dokumenter.

58. Hvis den (indledende) fremlæggelse af genparten ikke var den afgørende tidsmæssige oplysning, og det var påkrævet at fremlægge genparten igen på et senere tidspunkt, ville der opstå forsinkelser samt yderligere procedurer og arbejde, såvel for de berørte parter som for de myndigheder, der behandler arvesagen³¹.

59. Det anførte argument er direkte forbundet med de formål, der lå til grund for indførelsen af beviset. Dets indførelse havde navnlig følgende til formål:

- »rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer, bør sikres effektivt«, samt
- at skabe »en hurtig, gnidningsfri og effektiv afvikling af en arvesag med grænseoverskridende virkninger«³².

60. Forfølgelsen af disse formål ville blive bragt i fare af, at genparten, ud over ved dens fremlæggelse, skal være gyldig, når den myndighed, for hvilken genparten er fremlagt, skal træffe sin endelige afgørelse. Hvis dette var tilfældet, kunne man frygte, at der ville være flere tilfælde, hvor den berørte part måtte ansøge den udstedende myndighed om forlængelse eller om en ny genpart, end tilfælde, hvor dette ikke ville være nødvendigt.

27 – Kommissionens skriftlige indlæg, punkt 25, og den spanske regerings skriftlige indlæg, punkt 45.

28 – Selv om henvisningen på grund af sin systematiske placering (i en betragtning) ikke har nogen normativ værdi.

29 – I modsætning til personer, til hvem der er udstedt bekræftede genparter i henhold til artikel 70, stk. 1.

30 – Medmindre de pågældende i forbindelse med betalingen eller transaktionen på en eller anden måde har kendskab til tvivlen om beviset eller er uvidende om dette forhold som følge af grov forsømmelse: jf. artikel 69, stk. 3 og 4 in fine.

31 – Jf. i retslitteraturen bl.a. de i fodnote 24 i dette forslag til afgørelse nævnte forfattere; jf. ligeledes den tyske regerings skriftlige indlæg, punkt 25, 26 og 29, samt, om end mindre udførligt, Kommissionens skriftlige indlæg, punkt 26.

32 – 7. og 67. betragtning til forordningen.

61. Ved vurderingen af fordele og ulemper bør det tages i betragtning, at den myndighed, der har udstedt genparten, generelt³³ befinder sig i en anden medlemsstat end den, hvor genparten fremlægges, og dermed vil gentagne ansøgninger uundgåeligt føre til forsinkelser og ekstraomkostninger³⁴. Systemets hurtighed, fleksibilitet og effektivitet vil blive forringet i samme ombæring.

62. Som den tyske regering har fremhævet³⁵, kan det desuden forekomme, at den yderligere frist, som forlængelsen eller fornyelsen af den bekræftede genpart medfører, ikke er tilstrækkelig til at sikre dens virkning på den dato, hvor der skal træffes afgørelse. I så fald vil der være behov for på hinanden efterfølgende ansøgninger om forlængelse eller fornyelse afhængig af procedures kortere eller længere varighed.

63. Jeg er sammenfattende af den opfattelse, at det ikke er foreneligt med forordningen som hovedregel at pålægge den berørte part en pligt til at ansøge om forlængelse af genparten – eller om udstedelse af en ny genpart – når den genpart, som er blevet fremlagt, var gyldig og havde virkning på det tidspunkt under sagen, hvor den berørte part fremlagde den.

C. Bevisets (og dets genparter) manglende retlige korrekthed

64. Det kan imidlertid forekomme, at der efter det oprindelige tidspunkt, hvor genparten blev fremlagt, er tvivl om eller tegn på, at beviset er blevet berigtiget, ændret, tilbagekaldt eller suspenderet. I så fald kan det forekomme, at genparten efterfølgende ikke svarer nøjagtigt til selve arvebeviset.

65. Ønsket om at lette forvaltningen af arvesager med grænseoverskridende virkninger er et centralt formål med forordningen, men der er ikke tale om et absolut krav. Dette formål sameksisterer med ønsket om at bevare ligheden mellem det, der attesteres, og det, der er retligt korrekt. Denne hensigt udmønter sig i et behov for at sikre overensstemmelse mellem det, der er korrekt, og beviset og mellem beviset og genparterne heraf.

66. I en kontradiktorisk procedure har den part, som bevisets indhold er til skade for, en interesse i at lægge vægt på disse forhold og kan i givet fald underrette den myndighed, for hvilken sagen er indbragt, om eventuelle ændringer i det originale dokument (beviset), som er foretaget efter udstedelsen af den fremlagte genpart³⁶.

67. Intet er til hinder for, at den myndighed, for hvilken tvisten er indbragt, på dette tidspunkt vurderer betydningen af de udsagn, som modsiger overensstemmelsen mellem det, der er korrekt, og beviset eller mellem beviset og genparten, og kræver et *nyt* dokument, der er korrekt.

68. Det forholder sig anderledes i procedurer, hvor der ikke foreligger en pligt til at underrette andre berørte parter eller andre potentielle skadelidte, om sagen med henblik på de pågældendes fremmøde for den myndighed, der skal træffe afgørelse. Som jeg tidligere har forklaret, har forordningen indført foranstaltninger³⁷, der kan bibringe en løsning i disse tilfælde.

33 – Et bevis, der er udstedt i en medlemsstat til brug i en anden medlemsstat, har de retsvirkninger i førstnævnte, der er fastlagt i forordningen, jf. artikel 62, stk. 3.

34 – Forordningen omhandler som nævnt ikke proceduren vedrørende forlængelse. Det er logisk at antage, at forlængelsen sker automatisk, for så vidt som beviset ikke er ændret eller tilbagekaldt, hvis den udstedende myndighed ikke har oplysninger, der tyder på det modsatte. Det tilkommer imidlertid medlemsstaterne at afgøre dette spørgsmål, som er underlagt ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet.

35 – Punkt 26 i den tyske regerings skriftlige indlæg.

36 – Normalt skal sådanne ændringer også dokumenteres. Hvis der er sket ændringer, kan den pågældende anmode om en genpart af beviset i egenskab af en person, der har en »legitim interesse«, som omhandlet i forordningens artikel 70, stk. 1.

37 – Punkt 41 i dette forslag til afgørelse.

69. Den udstedende myndighed bør nærmere bestemt underrette de personer, til hvem genparten er udstedt, om enhver ændring med hensyn til beviset³⁸ med henblik på at undgå misbrug heraf³⁹. En part, som ikke underretter (modtagerstatens myndighed, som genparten er blevet forelagt) om, at genparten ikke er i overensstemmelse med det originale bevis, da sidstnævnte er blevet tilbagekaldt, berigtiget eller ændret, udøver efter min opfattelse misbrug.

70. Hvis den myndighed, for hvilken genparten fremlægges, på andre måder kommer i besiddelse af oplysninger, som med rimelighed begrundes dens tvivl om det oprindelige bevis' status, er der endelig intet til hinder for, at den pålægger den berørte part at føre bevis for denne detalje.

71. Forordningen tillader som nævnt, at indehaveren af genparten ansøger om forlængelse af dens gyldighed eller om udstedelse af en ny genpart⁴⁰ uden betingelser⁴¹. Denne bestemmelse afviger fra indholdet af Kommissionens oprindelige forslag, hvis artikel 43 begrænsede virkningen af genparter til tre måneder⁴². Den oprindelige udstedelse kunne ikke gøres gældende i en længere periode, og det var heller ikke muligt at forlænge gyldigheden af en forældet genpart. Den eneste mulighed for den berørte part var at ansøge om en ny genpart.

72. Den korte periode, der var fastsat, skabte en negativ reaktion hos juridiske forfattere og aktører⁴³. Forslagets artikel 43 blev ændret i Europa-Parlamentet, som foreslog den nuværende ordlyd.

73. Den løsning, som i sidste ende blev valgt, og som er mere fleksibel, muliggør en fredelig sameksistens mellem forordningens formål.

- På den ene side anvender den datoen for fremlæggelsen af genparten som det tidspunkt, hvor genpartens gyldighed ud fra et tidsmæssigt perspektiv normalt skal vurderes.
- På den anden side indfører den mekanismer til at bekræfte, at beviset og genparten er identiske, i det tilfælde, at den myndighed, der skal træffe afgørelse, nærer tvivl med hensyn til en genpart, der er udløbet i mellemtiden.

74. På denne måde sikres efter min opfattelse en balance mellem målet om, at de berørte parter skal have en »hurtig, gnidningsfri og effektiv afvikling af en arvesag med grænseoverskridende virkninger«, og målet om, at de kompetente myndigheder kan have tillid til, at de oplysninger, der er indeholdt i beviset, og som afspejles i genparten, er korrekte.

38 – Forordningen fastsætter ikke grænser for denne pligt. Efter min opfattelse er en myndighed ikke fritaget efter seks måneder: ansøgningen om forlængelse af genpartens gyldighed skal ikke nødvendigvis indgives efter dens udløb.

39 – Når dette forhold er blevet meddelt, bør de personer, til hvis fordel den gældende (dvs. endnu ikke udløbne) genpart er blevet udstedt, ikke vente til udløbet af perioden på seks måneder, inden de ansøger om en ny genpart, eftersom den foregående er blevet ugyldig.

40 – Selv om dette ikke nævnes i forordningen, forekommer det rimeligt at forbinde forlængelsen af genpartens gyldighed med det tilfælde, hvor beviset ikke er blevet ændret, og anmodningen om en ny genpart med det tilfælde, hvor beviset netop er blevet ændret. Der er intet til hinder for at vælge den anden mulighed, selv når det originale bevis ikke er blevet ændret.

41 – I modsætning til det, der gør sig gældende for udstedelser med en gyldighed på over seks måneder, hvilket er muligt, dog kun i »ekstraordinære, behørigt begrundede tilfælde«, jf. forordningens artikel 70, stk. 3. Der foreligger ikke oplysninger om de tilfælde, der er omfattet af undtagelsen. Efter min opfattelse bør en indledende vurdering af, at en procedure vil vare længere end seks måneder, ikke være en sådan undtagelse, da det ikke er usædvanligt, at den gennemsnitlige varighed af typiske arvesager overskrider seks måneder, navnlig i visse medlemsstater.

42 – Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis [KOM(2009) 154 endelig].

43 – Jf. R. Crône, »Le certificat successoral européen«, i G. Khairallah og M. Revillard, *Perspectives du droit des successions européennes et internationales*, Defrénois, Lextenso éditions, 2010, s. 155, navnlig s. 168. Jf. også udtalelsen fra Conseil des Notariats de l'Union Européenne af 11.12.2009 vedrørende Kommissionens forslag (som kan tilgås via adressen: <http://www.notaries-of-europe.eu/index.php?pageID=4976>, s. 6). Som alternativer blev det overvejet at indføre elektroniske arvebeviser og fremme den indbyrdes forbundethed mellem de nationale registre over arvedokumenter: hvis myndighederne har umiddelbar adgang til oplysningerne, er det ikke nødvendigt at fastsætte en frist for genpartens gyldighed. Kommissionen har støttet undersøgelser i denne retning, hvis resultater kan findes via den europæiske e-justice-portal (https://e-justice.europa.eu/content_general_information-166-da.do?init=true). På nuværende tidspunkt er kun nogle af de nationale registre over europæiske arvebeviser forbundet indbyrdes.

75. Således sikres en større overensstemmelse med formodningen om, at den eller de personer, der i beviset er nævnt (i dette tilfælde som arvinger), har de rettigheder eller de beføjelser, som er anført i beviset, uden andre betingelser og/eller begrænsninger i tilknytning til disse rettigheder eller andre beføjelser end dem, der er nævnt i beviset, hvis bekræftede genpart blot overfører disse oplysninger til de kompetente myndigheder i en anden medlemsstat.

V. Forslag til afgørelse

76. På baggrund af det ovenstående foreslår jeg, at det tredje spørgsmål fra Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig) besvares således:

»Artikel 69, sammenholdt med artikel 70, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis, skal fortolkes således, at retsvirkningerne af en bekræftet genpart, som var gyldig på tidspunktet for den første fremlæggelse, men har mistet sin gyldighed, inden myndigheden har truffet den ønskede afgørelse, bør anerkendes.

Når der foreligger umiddelbare beviser for, at det europæiske arvebevis er blevet berigtiget, ændret, tilbagekaldt, eller dets retsvirkninger er blevet suspenderet, inden den pågældende myndighed har truffet afgørelse, kan denne myndighed kræve fremlæggelse af en ny genpart eller af en genpart med forlænget gyldighed.«